

PROCESY

Kategorie procesů se vztahují ke kognitivním činnostem a popisují schopnost žáků rozeznat a správně používat pojmy, které se týkají zkoumané oblasti, dále schopnost porozumět danému problému, uvažovat o něm, analyzovat jej, vyhodnotit a navrhnout řešení. Pro účely hodnocení finanční gramotnosti v šetření PISA byly vymezeny celkem čtyři kategorie procesů:

- › *Proces „identifikace finančních informací“* probíhá, když jedinec vyhledává a získává zdroje finančních informací a poznává či posuzuje, nakolik jsou tyto zdroje pro daný účel důležité.
- › *Proces „analyzování informací ve finančním kontextu“* pokrývá celou řadu kognitivních činností, které probíhají ve finančních souvislostech, zahrnující vysvětlování, porovnávání a poměřování, syntézu více informací a usuzování z dostupných informací.
- › *Proces „vyhodnocování finančních záležitostí“* se zaměřuje na rozeznání či formulaci finančních odůvodnění a vysvětlení, přičemž žáci využijí svých finančních znalostí a porozumění v zadaných souvislostech. To zahrnuje takové kognitivní činnosti, jako je vysvětlování, posuzování a zobecňování.
- › *Proces „uplatnění finančních znalostí a porozumění“* se soustředí na efektivní jednání v prostředí financí, a to prostřednictvím uplatňování znalostí finančních produktů a souvislostí a také prostřednictvím porozumění finančním konceptům.

KONTEXTY

Kontexty odkazují k situacím, v nichž jsou uplatňovány finanční znalosti a dovednosti. Sahají od individuální úrovně až po globální. V rámci šetření PISA byly definovány tyto typy kontextů:

- › *Oblast „vzdělávání a práce“* je pro mladé lidi velmi důležitá. Zatímco většina patnáctiletých žáků pokračuje ve vzdělávání, někteří již relativně brzy vstupují na trh práce. Část žáků také souběžně studuje i pracuje.
- › *Oblast „domov a rodina“* zahrnuje finanční záležitosti, které se týkají nákladů spojených s provozem domácnosti. Většina žáků pochází z domácností, které tvoří jejich rodina, nicméně do této oblasti patří i domácnosti, které nejsou založené na rodinných vztazích, jako je například sdílené ubytování, které mladí lidé často využívají krátce poté, co opustí svůj původní domov.
- › *„Osobní sféra“* je důležitá v souvislosti s osobními financemi žáků, neboť existuje mnoho rozhodnutí, která jsou učiněna pouze pro osobní přínos či uspokojení. Stejně tak existuje mnoho závazků, za které musí jedinci sami nést odpovědnost. Do rozhodování v této oblasti patří osobní zboží a služby stejně jako smluvní záležitosti, např. pořízení úvěru.
- › *„Společenská sféra“* bere v úvahu fakt, že individuální finanční rozhodování a chování může ovlivnit a zároveň být ovlivněno společenským kontextem. V tomto ohledu zahrnuje finanční gramotnost např. informovanost a porozumění právům a povinnostem spotřebitelů na finančním trhu a porozumění důvodům placení daní a místních poplatků.

VÝBĚR ŽÁKŮ

Testování finanční gramotnosti se ve všech 18 zemích zúčastnilo okolo 29 000 žáků. Ve školách, které se účastnily šetření PISA v České republice, vyplňovalo test finanční gramotnosti